

Список використаних джерел та літератури

1. Мартиненко І.О. Ідеї акторської театральної майстерності у професійній діяльності вчителя – Київ, 2017.
2. Овчаренко, Т. С. Використання елементів театральної педагогіки к.станіславського у педагогічній взаємодії / Т. С. Овчаренко // Педагог. майстерність викл. вищ. шк. : роботи слухачів курсів підвищ. кваліфікації виклад. складу. - Одеса, 2017. - № 5. - С. 115-120.
3. Станіславський К.С. Зб. творів: в 8-ми т. – М, 1955. – Т.3. – С.309-310.
4. Турчин Т.М. Педагогіка мистецтва: навчальний посібник. Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2015. 272 с.

Науковий керівник: к.п.н., доцент Лещенко І. Т.

Клівенко Д. С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ О.А. ЗАХАРЕНКА НА РОДИННЕ ВИХОВАННЯ

Під час трансформації українського суспільства, значно зросли вимоги до особистості, до її моральних якостей, освіченості та культурного рівня роль родинного виховання. Модель ставлення людини до сім'ї в ХХІ столітті, дійшла до нас із глибин народної мудрості та стала прикладом для розв'язання одвічних проблем виховання.

Саме такий досвід презентує педагогічний колектив ої середньої школи Корсунь-Шевченківського району Черкаської області, яка в 60-90-ті роки ХХ століття стала зосередженням новаторської педагогічної думки, високопродуктивної організації навчально-виховного процесу та творчого пошуку, але особливої уваги заслуговують здобутки у справі родинного виховання.

Значною мірою вони були досягнені на основі історичного досвіду вітчизняної педагогіки та концептуальних положень А.С. Макаренка і В.О. Сухомлинського. В них розповідалось про роль і місце сім'ї в духовному житті особистості, її всебічному розвитку. Саме проблеми сім'ї, родини є актуальними і життєво важливими для сучасної педагогіки у період модернізаційних змін національної системи освіти.

Очоловав Сахнівську школу видатний український педагог – Олександр Антонович Захаренко.

У своїх працях він розглядав, а в діяльності розв'язував актуальні проблеми морального, естетичного, трудового, фізичного виховання. Вагомий внесок він здійснив і в розроблення та реалізацію завдань родинного виховання, в якому народжується найбільш загадкова субстанція – людська душа.

О.А. Захаренко, розуміючи необхідність об'єднання зусиль школи, сім'ї, громадськості як важливих чинників у забезпеченні неперервності і наступності виховного процесу, все-таки наголошував на пріоритетності родинного виховання.

Сім'я, за його переконаннями, виховує свою дитину вже тим, що вона є: повна чи неповна, щаслива чи не дуже, сувора чи безталанна, відкрита чи відлюдна. Виховує дух сім'ї, її характер, уся атмосфера дому. Але дім – це не декілька кімнат і кухня. Це світ сім'ї, родини.

Родинна педагогіка охоплює багато цінного, що не завжди може бути реалізовано в умовах шкільного виховання, оскільки родинному вихованню притаманні свої специфічні особливості і своєрідний характер.

Саме тому в Сахнівській школі «сім'я перебуває в центрі уваги шкільного колективу. Ми звеличуємо найблагороднішу професію – професію батька і матері. У бесідах з батьками завжди ставимо за приклад сім'ї, де доброзичливість, повага, турботливість панують у взаєминах між рідними».

О.А. Захаренко наголошував, що корені розвитку особистості беруть свій початок у сім'ї, а школі належить застосовувати всі засоби впливу з високою, яскравою метою виховати, навчити, підготувати її до великої ріки життя, забезпечити всебічний розвиток, щасливу молодість, любов і почуття братерства, давши тим самим суспільству певну гарантію. Тому

школа в селі не повинна бути пасивним статистом соціальних відносин. У селі вона – храм духовності, знань, поради і надії. Вона може впливати на настрій, продуктивність праці всіх трударів.

О.А. Захаренко вважав поєднання турботи і вимогливості одним із ключових положень у родинному вихованні, неодноразово наголошуючи на важливості узгодженості у вимогах та діях батьків і вчителів, переконуючи, що ці дві складові є нероздільними й обов'язковими в ефективному виховному впливі, а в педагогічному спілкуванні вони виявляються як принциповість, тактовність, довіра, справедливість, повага. Поважати людину, а особливо дитину, потрібно справою.

На першому місці у педагога була турбота про найбільше багатство дитини – її здоров'я, яке вона може оцінити, лише коли втратить. Він наказував учителям і батькам, незважаючи на всі труднощі – економічні, соціальні, екологічні, – боротися за збереження і зміцнення здоров'я школярів, адже це той фундамент, який не повинен зламатися ні за яких обставин.

Олександр Антонович рішуче засуджував тих батьків, які занадто залюблено ставляться до дітей, не вимагаючи від них посильного внеску, ні в чому їм не відмовляючи. Він згадує свої дитячі роки, проведені в батьківській хаті, і те, як його батьки формували культуру бажань, привчали до праці, бути корисним для сім'ї, що пізніше переросло у бажання бути корисним для суспільства, громади.

Пріоритетною у поглядах Захаренка була ідея виховання поваги до старших, коли сім'я – головний осередок, де з покоління до покоління передаються моральні цінності, а першоосновою їх формування є взаємовідносини між батьками та увага до старших людей. Педагог був переконаний, що вміння любити виховується тоді, коли вчительські настанови втілюються у практичних діях дітей, коли в сім'ї створюється атмосфера взаємної зобов'язаності. Виховна робота школи має бути направлена на те, щоб діти змалку віддячували рідним посильною працею за їхню турботу. Повагу до старших, до людей, що народили і виростили, дали можливість щасливо жити і радіти життю, педагогноватор вважав «святим і непорушним законом життя людини». Він закликав не губити його новими модними гаслами на кшталт «Старі заслуги нам не потрібні», інакше зміст життя втрачається, пропонував оточити повсякденною увагою і піклуванням ветеранів війни і праці, солдатських вдів, які вистраждали не менше від тих, «хто став пам'ятником при дорозі», нагадував молоді: «Всім, що в тебе є: квартирою і школою, палацом і книгою – ти зобов'язаний тим, хто колись, теж будучи молодим, орав і сів, будував і захищав».

О.А. Захаренко обстоював ідею, що посилення ролі родинного виховання є однією із найбільш актуальних проблем освіти. Майже у всіх своїх працях та численних виступах на форумах різного рівня він не обминав цієї гострої проблеми. Вже на початку 60-х років минулого століття в його педагогічній діяльності закладаються підвалини системи родинного виховання.

Родинне виховання для педагога це системна і систематична робота школи щодо впливу на сім'ю, родину, а через неї – на особистість школяра задля формування у нього моральних переконань. Чотири десятиліття тому О.А. Захаренко реалізував ідею створення нової школи, її матеріально-технічної бази зусиллями батьків, учителів та учнів. Під його керівництвом Сахнівська школа стала центром соціально-культурного життя села, авангардом педагогічної думки в 70-90-ті роки ХХ століття. Зусиллями О.А. Захаренка було створено навчальний заклад нового типу – школу родину.

Список використаних джерел

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: підручник. - К.: Либідь, 2006. - 390 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України / наук. кер. А.М. Богущ. - К.: Видавництво, 2012.
3. Бех І.Д. В інтересах соціалізації школярів // Педагогічна газета. - 1988.- МЗ. - С.2-3.
4. Захаренко О.А. 210 шкільних лінійок, проведених в сільській школі протягом 1998-2000 року/ О.А. Захаренко, С.О. Захаренко. - Сахнівка: 2002. - 295,с.
5. Захаренко О.А. Поспішаймо робити добро: роздуми педагогаакадеміка про долю освіти, вчителя і родини, краю і Батьківщини / О.А. Захаренко. - Черкаси, 1997. - 28 с.
6. Захаренко О., Мазурик С., Школа над Россю. - К.: Рад. шк., 1979. - 1500.
7. Захаренко О.А. Поради колезі, народжені в школі над Россю. -Черкаси: Агрополіс, 2002. - с. 19.

8. Захаренко О.А. про родинне виховання / укладач С.О. Захаренко; за ред. Л.І. Прокопенко. - Черкаси: Вид. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – 100 с.
9. Захаренко О.А. Роздуми, поради, мрії / О.А. Захаренко; ЧНУ імені Богдана Хмельницького.- К.: Наук. світ, 2006. - 52 с.
10. Захаренко О.А. Слово до нащадків / О.А. Захаренко; АГП-І України, МОН України. - К.: СПД Богданова А.М., 2006. - 213, [3] с.
11. Захаренко О.А. Школа над Россю / О.А. Захаренко, С.М. Мазурик. - К.: Рад. школа, 1979. - 148, [4] с.
12. Захаренко Олександр. Поради колезі, народжені в школі над Россю: Роздуми педагога. - Черкаси, 2005. - 90 с.
13. Захаренко С. О. Проблеми родинного виховання у творчій спадщині О. А. Захаренка : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / С. О. Захаренко. - Київ, 2008. - 24 с.

Колосова А. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

СУТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ ВИКЛАДАЧА ЗВО»

Спершу поняття «імідж» у межах вітчизняного менталітету громадської свідомості переважно тлумачилося у значенні його зовнішнього вияву – одягу, зовнішності, манери говорити. У такій інтерпретації, тобто на рівні його зовнішніх атрибутів, суть цього поняття пояснювалася досить поверхово. Воно, не маючи більш чіткого визначення та доказів функціонального призначення, часто підлягало різкій критиці щодо некритичного запозичення з англійських джерел, що свідчило про необхідність більш ретельного наукового опрацювання.

В. Шепель [7] дійшов висновку, що імідж – це збірне поняття. Це образ, як та форма життєвияву людини, завдяки якій «на люди» виставляються його найсильнодіючіші особистісно-ділові характеристики. Серед останніх щодо іміджу керівника нового типу автор виокремив такі:

– комунікабельність (здатність легко налагоджувати контакти з людьми), емпатійність (здатність до співпереживання), рефлексивність (спроможність зрозуміти іншого), красномовність (здатність здійснювати вплив словом);

– моральні цінності, психічне здоров'я, вміння усувати конфлікти, вміння спілкуватися;

– життєвий і професійний досвід особистості (у тому числі інтуїція в ситуації спілкування) [3, с. 16].

Дефініція «педагогічний імідж» є доволі новою і малодослідженою. «А педагогам, їм ніби-то можна і не думати про імідж, їм потрібно лише турбуватися з приводу успішності та вихованості, а не з приводу власного образу в очах вихованця. Достатньо було мати скромний, охайний, загалом – пристойний вигляд» [6]. Однак не слід забувати, що імідж викладача здійснює суттєвий вплив на імідж закладу освіти, що не може не позначитися на популярності й авторитетності останнього.

Поділяємо думку авторів [1, с. 631] про те, що професійний імідж педагога – це емоційний образ, що складається з низки формотворчих компонентів, визначає рольову відповідність особистості викладача до суспільно визнаних норм та вимог щодо його професії з боку колег, здобувачів освіти і громадськості.

Імідж викладача формується за допомогою системи складових, комплексне поєднання яких може справляти позитивний вплив на здобувачів вищої освіти та здійснення викладачем успішної діяльності, серед яких:

– аудіовізуальна особистісна культура, тобто мовленнєва правильність, поведінка, стиль одягу та його відповідність тій чи іншій ситуації, вміння представляти інформацію певній цільовій аудиторії;

– поведінка викладача в різних ситуаціях (у професійному колі серед колег та здобувачів вищої освіти, вміння тримати власний емоційний стан під контролем та знаходити способи комунікації, спільну мову з різними типами людей);